

روزشمار جنگ

یکشنبه

۲۶ اردیبهشت ۱۳۶۱

۲۲ رجب ۱۴۰۲

۱۶ مه ۱۹۸۲

۳۰۲

ساعت ۰۶:۳۰ صبح امروز پس از اینکه مواضع نیروهای تیپ ۴۱ ثارالله^(ع) سپاه و تیپ ۵۸ ذوالفقار ارتش (قدس ۴) در ۵ کیلومتری شرق دژ مرزی محور کوشک زیر آتش شدید توپخانه دشمن قرار گرفت، ۱۵ تانک و نفربر عراقی با پشتیبانی ۲ هلیکوپتر از دژ مرزی به طرف عمق خاک ایران پیشروی کردند، لیکن پس از طی حدود دو کیلومتر، با مقاومت نیروهای خودی در ساعت ۰۹:۰۰ متوقف شدند و با تحمل خساراتی از جمله سرنگونی ۲ هلیکوپتر و انهدام یک تانک و یک خودرو ناچار عقب نشستند.^(۱)

عزیز جعفری جانشین فرمانده سپاهی قرارگاه قدس، این واقعه را برای فرماندهی قرارگاه کربلا چنین نقل کرد: «امروز حدود ساعت شش، هفت صبح، ۱۰ الی ۱۵ تانک در منطقه کوشک از حوالی دژ دو کیلومتر آمدند جلو، یک سری مانور دادند. بعد، هلیکوپترها [ی خودی] هم پرواز کردند. خوب بود کارشان؛ یک هلیکوپتر، یک تانک و یک خودرو از آنها را زدند. بعد، آنها هم متوقف شدند. البته تصمیم هم نداشتند که به طرف ما بیایند، احتمالاً شناسایی با رزم بود. بعد هم رفتند عقب‌تر و دیگر مسئله‌ای نبود.»^(۲)

۳۰۳

تحرکات اخیر ارتش عراق در محورهای کوشک و طلائیه موجب شد قرارگاه مرکزی کربلا در دستورالعملی به قرارگاه‌های عملیاتی تحت امر خود، از آنها بخواهد ضمن استقرار یک خط پدافندی مطمئن در نوار مرزی طلائیه تا شلمچه، برای آزادسازی و تأمین شلمچه و خرمشهر آماده باشند. محسن رضایی فرمانده کل سپاه نیز با تشریح آرایش و تقویت قوای عراقی، حمله‌ای دیگر از سوی آنها را محتمل دانست.

در دستورالعمل امروز قرارگاه مرکزی کربلا به قرارگاه‌های عملیاتی آمده است: «تهدیدات متجاوز در منطقه کوشک - طلائیه و کوشک - پاسگاه کیلومتر ۲۵ [مقابل ایستگاه ۹۰] رو به افزایش بوده و یگان‌های خودی مستقر در این مناطق هدف تک‌های محدود و آتش دشمن قرار گرفته و قصد متجاوز برای قطع جاده مواصلاتی اهواز - خرمشهر به منظور برهم‌زدن سازمان و گسترش ما برای تأمین خرمشهر و یا ایجاد تأخیر و توقف در ادامه عملیات کربلای ۳ [بیت‌المقدس] بسیار محتمل می‌باشد. بنابراین، استقرار یک پدافند مطمئن در طول خط مرز در نواحی مذکور و جلوگیری از هرگونه پیشروی مجدد متجاوز در نقاط آزادشده ضرورت دارد.» این دستورالعمل که سه قرارگاه قدس، فتح و نصر و نیز قرارگاه فجر* را نیز مورد خطاب قرار داده است، مأموریت محوله به این قرارگاه‌ها را چنین اعلام کرده است:

قرارگاه قدس باید برای تأمین نوار مرزی از طلائیه تا کیلومتر ۲۵ و جلوگیری از هرگونه تهدید دشمن برای دستیابی به جاده اهواز - خرمشهر یا اختلال در عبور و مرور آن به وسیله آتش توپخانه دشمن با اجرای آتش‌های ضدآتشبار تلاش کند.

قرارگاه فتح باید مأموریت پدافند در نوار مرزی کیلومتر ۲۵ تا شمال شلمچه و نیز آمادگی برای تأمین شلمچه و قطع راه و تقویت دشمن در خرمشهر را با تیپ‌های ۱۴ امام حسین^(ع) و ۸ نجف اشرف برعهده گیرد. (این دو تیپ می‌بایست با یک مانور احاطه‌ای از حاشیه غربی نوار مرزی به طرف شلمچه، به این اهداف دست یابند.)

قرارگاه نصر از نوار مرزی شمال شلمچه تا امتداد خط تماس با دشمن در شمال جاده شلمچه - خرمشهر پدافند کند و نیز ضمن تأمین جناح جنوبی خود در امتداد ایستگاه گرم‌دشت تا رودخانه کارون، برای اجرای تک به منظور تأمین و پاک‌سازی خرمشهر آماده باشد.

قرارگاه فجر ۳ نیز باید از جاده اهواز - خرمشهر به طرف غرب، حداکثر به عرض ۶ کیلومتر، در شمال سیل‌بند عریض پدافند کند و برای اجرای تک در منطقه غرب نهر عریض و کمک به قرارگاه نصر در تأمین خرمشهر آماده باشد.^(۳)

همچنین، در ساعت ۲۱:۱۵ پس از دریافت خبر پست شنود مبنی بر استقرار واحدهای جدید دشمن در منطقه و احتمال حمله آنها تا ۲۴ ساعت آینده، محسن رضایی با احضار تعدادی از فرماندهان، خطاب به آنان اظهار داشت: «الآن احساس می‌شود که عراق احتمالاً فردا می‌خواهد یک حمله‌ای به ما داشته باشد. یکی از پناهندگانی که از لشکر ۱۱ امروز آمده، می‌گفت ۲ گردان تیپ ۴۴ در شمال شرقی عریض مستقر است. یک گردانش هم شلمچه است و مقر لشکر ۱۱ هم در تنومه می‌باشد. او می‌گفت که عراقی‌ها می‌خواهند فردا به شما حمله کنند. بعد می‌گفت که از یک افسر شنیده با ۷ لشکر مصری و ۲ لشکر اردنی می‌خواهد حمله کند. به او گفتیم این

* این قرارگاه از سه تیپ تحت امر قرارگاه فجر یعنی تیپ ۳ پیاده لشکر ۷۷ ارتش و تیپ‌های ۳۳ المهدی^(عج) و ۳۵ امام سجاد^(ع) که به‌تازگی از منطقه فکه به منطقه عملیاتی بیت‌المقدس وارد شده‌اند، به‌طور موقت تشکیل شده بود.

خبر می‌تواند درست باشد؟! او گفت نه. به‌خاطر اینکه روحیه ما را بالا ببرند مرتب می‌گویند که مصری‌ها و اردنی‌ها این قدر زیاد هستند. ولی می‌گفت که احتمال حمله هست. ... گفتیم غیر از این چه دلایلی داری؟ می‌گفت هر وقت که حمله هست معمولاً مهمات را خیلی زیاد توی منطقه می‌بریم و آن روز وظیفه ما این بود که مهمات تانک را زیاد ببریم و الان هم دارند مرتب مهمات تانک را زیاد می‌کنند و می‌خواهند تا جاده [اهواز - خرمشهر] هم برسند. ... از طرف دیگر، شنود هم گفته که ۶۵ دستگاه نفربر از مرز کویت به طرف بصره، ساعت ۲ بعدازظهر امروز حرکت داشته است. ... استقرار نیروها در جنوب پاسگاه شهابی تا دو کیلومتری نوار مرزی به این شرح است؛ لشکر ۶ متشکل از تیپ ۲۵ مکانیزه، تیپ ۳۰ زرهی و تیپ ۱۶ زرهی، تیپ ۲۰ مکانیزه از لشکر ۵. همچنین تیپ ۳۲ نیروی مخصوص و تیپ ۴۹ پیاده در منطقه مستقر می‌باشد. آرایش واحدهای ذکرشده هم به این ترتیب است؛ تیپ ۱۶ زرهی، ۴۹ پیاده، ۲۰ مکانیزه در جنوب و جنوب غربی مرز نشوه و طلائیة قدیم قرار گرفته‌اند و بقیه نیروها، یعنی ۲۵ مکانیزه و ۳۰ زرهی هم در جنوب مرز پاسگاه شهابی به طرف طلائیة جدید ادامه دارد.»

محسن رضایی ادامه داد: «تیپ ۱۰ زرهی برای عبور از خط از موقعیت غرب حسینیه منظور شده است. در این عملیات به احتمال ۸۰ درصد دشمن از موشک‌های سه متری و گاز سمی می‌خواهد استفاده نماید؛ چون ماسک‌های ضدگاز آورده است. دشمن قصد دارد با هواپیما و هلیکوپتر و پوشش کامل هوایی، عملیات زرهی خود را پشتیبانی نماید. یک مسئله دیگر هم این است که از نظر عقلی هم که خودمان بررسی کنیم می‌بینیم دشمن خرمشهر را تقویت کرده است. ... با در نظر گرفتن اینکه خرمشهر را دارد تقویت می‌کند نمی‌شود بگوییم که دشمن همین‌طور بخواهد خرمشهر را در محاصره نگه داشته و هیچ کاری نکند؛ یا خرمشهر را باید خالی بکند، یا اینکه باید یک پاتکی به ما بزند. اما شاید علت اینکه تا به حال پاتک هم نکرده، یا به‌خاطر بازسازی بوده و یا اینکه می‌خواسته یک مقدار تقویت نیرو بشود و امکانات و تشکیلات و سازمان پیدا بکند و هر چه هم پاتک کوچک کرد دید هیچ فایده‌ای ندارد؛ یعنی دید هیچ کاربردی ندارد و بجز تلفات و خساراتی که به او وارد می‌شود این پاتک‌ها هیچ فایده‌ای ندارد. لذا دست نگه داشت و شاید یک سری مسائل سیاسی هم بود که می‌خواست حل بشود و شاید اینها را یک جمع‌بندی کرده که فردا بخواهد کاری کند.»

پس از سخنان محسن رضایی، فرماندهان به بررسی آخرین وضعیت محورها و راه‌های مقابله با حمله احتمالی دشمن پرداختند.^(۴)

۳۰۴

در عملیات‌های هوایی امروز، جنگنده‌های ایرانی علاوه بر سرنگون کردن چند فروند از هواپیماهای عراق، دو اسکله نفتی البکر و العمیه را بمباران کردند. جنگنده‌های عراقی نیز مواضع قرارگاه نصر را مورد حمله قرار دادند.

به گزارش نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی، ۳ فروند از هواپیماهای عراقی در منطقه جنوب کشور هدف قرار گرفته و سرنگون شدند. به این ترتیب و براساس اطلاعیه شماره ۹۰۸ ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی، تعداد هواپیماهای سرنگون شده دشمن از آغاز عملیات بیت‌المقدس تاکنون به

بقایای یکی از جنگنده‌های سرنگون شده عراق

۳۷ فروند رسید.^(۵) همچنین، در یک مأموریت موفقیت‌آمیز، چند جنگنده ایرانی اسکله‌های نفتی البکر و العمیه عراق در شمال خلیج فارس را بمباران کردند و سالم به پایگاه‌های خود بازگشتند.^(۶) هواپیماهای دشمن نیز چندین بار مواضع قرارگاه نصر را با بمب‌های معمولی و خوشه‌ای هدف حمله قرار دادند که از تلفات و ضایعات احتمالی گزارشی در دست نیست.^(۷)

۳۰۵

فرمانده کل سپاه پاسداران که تأخیر بیشتر در اجرای چهارمین مرحله از عملیات بیت‌المقدس را به دلیل انتظار ملت ایران برای آزادسازی هرچه سریع‌تر خرمشهر و نیز تقویت روزافزون نیرو و مواضع دشمن در نوار مرزی و شمال شلمچه و خرمشهر، جایز نمی‌داند، از فرماندهان مناطق کشوری سپاه پاسداران خواست تا اعزام نیروی بیشتر به این منطقه عملیاتی را تسریع کنند. محسن رضایی در پیامی فوری به فرماندهان مناطق ده‌گانه سپاه در سراسر کشور اعلام کرد: «نظر به نیاز شدید جبهه‌های جنوب به نیروهای آموزش دیده سپاهی و بسیجی، ضرورت ادامه عملیات تا رسیدن به پیروزی نهایی و باتوجه به اینکه بایستی دشمن روبه‌زوال را پی‌درپی مورد ضربات قاطع و کوبنده حزب‌الله قرار دهیم، لازم است تا درصد بیشتری از نیروهای سپاهی، تا ۷۵ درصد [از نیروهای موجود در هر منطقه]، و به هر تعداد نیروهای اعزام مجدد بسیج در ظرف ۲۴ ساعت آینده به جبهه جنوب اعزام گردند. نصر من الله و فتح قریب.»^(۸)

۳۰۶

در ادامه پاک‌سازی بخش‌هایی از استان کردستان که هنوز در اختیار عناصر ضدانقلاب مسلح قرار دارد، مدافعان انقلاب اسلامی چند روستای دیگر را از وجود ضدانقلابیون پاک کردند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از باختران (کرمانشاه)، رزمندگان سپاه، ارتش و

پیشمرگان مسلمان کرد سحرگاه امروز در دو عملیات توانستند ضمن پاک‌سازی روستاهای بنه‌خوی، محسه و بلوه از توابع بانه، یک پایگاه ضدانقلابیون در منطقه گردنه‌خان (محور سقز - بانه) را به تصرف کامل خود درآورند.^(۹)

همچنین، ستاد عملیات غرب کشور در سنج اعلام کرد که ساعت ۱۷:۰۰ امروز، نیروهای خودی روستای چابلکان وزیر واقع در محور سنج - مریوان را از وجود ضدانقلابیون مسلح پاک کردند. در این عملیات ۶ نفر از عناصر ضدانقلاب کشته و ۴ نفر زخمی شدند.^(۱۰)

۳۰۷

امام خمینی به کشورهای عرب منطقه اطمینان دادند که اگر از حکومت عراق حمایت نکنند و با ایران رفتار اسلامی داشته باشند، دولت و ملت ایران با آنها برادر است. ایشان همچنین با پیش‌بینی سقوط صدام حسین در آینده نزدیک هشدار دادند که رهبران کشورهای حامی وی نیز به همین سرنوشت دچار خواهند شد.

امام خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران، صبح امروز در جمع اعضای شورای عالی تبلیغات اسلامی در سخنانی با تأکید بر اینکه هیچ انقلابی تاکنون به اندازه انقلاب اسلامی مورد هجوم تبلیغاتی و تسلیحاتی واقع نشده است، اظهار داشتند: «تمام رسانه‌های بزرگ دنیا الان یا با صراحت و یا با تلویح با این جمهوری اسلامی و اسلام مخالفت می‌کنند و در هر شب و روز، ساعات بسیاری را برای سرکوبی جمهوری اسلامی صرف می‌کنند؛ و از آن طرف اشخاصی امثال صدام را که من از اول گفتم این آدم، آن وقت هم که ما در نجف اشرف مشرف بودیم، آن را یک مرد خطرناکی معرفی می‌کردند و یک جنون عجیبی در این آدم هست که برای خودخواهی خودش حاضر است که تمام ملت‌های دنیا را به خاک و خون بکشد اینها را وادار کرده‌اند که با ما مخالفت کنند و حمله کنند. و امروز هم به خواست خدای تبارک و تعالی و تأییدات او، جبهه جنگ دارد تکلیفش معین می‌شود و سقوط صدام و ان‌شاءالله حزب بعث نزدیک می‌شود. رسانه‌های گروهی که نمی‌توانند منکر این بشوند که پیشرفت‌هایی ایران کرده است؛ مع‌ذک از راه‌های دیگری مشغول سمپاشی شده‌اند، از این راه که اگر این جمهوری موفق بشود و غلبه پیدا کند بر عراق، بر رژیم عراق، آیا با منطقه چه خواهد کرد، آیا با شیخ‌نشینان حکومت‌های منطقه چه خواهد کرد. این حرف‌ها الان رایج شده است و در رسانه‌های گروهی گفته می‌شود و تماش برای این است که آنها را وادار کنند به یک کاری در مقابل ایران، در مقابل جمهوری اسلامی. و من امروز برای خاطر اینکه در تاریخ مسئله بماند، عرض می‌کنم که دولت ایران و ملت ایران با همه ملت‌ها و با همه دستگاه‌هایی که انحراف ندارند، مخالفت ندارد و از اول هم اعلام کرده است که ما به زمین‌های دیگران هیچ نظری نداریم، و پیش ما اصلش زمین و طبیعت و مادیت این قدرها نیست که به‌زای او با مسلمانان جهان به جنگ برخیزیم. این یک برنامه‌ای است که مخالفان اسلام دارند و سرکشان دنیا و ارباب‌های آنها دارند که باید سرکوب کرد تمام مستضعفان جهان را تا به قدرت رسید

و به نوایی رسید. و اسلام یک همچو امری را محکوم می‌کند، و ما که تابع اسلام هستیم و ملت ما که ملتی است تعهد دارد به تبعیت از احکام اسلام، هرگز مخالفت با احکام اسلام نمی‌کند. و ما اعلام می‌کنیم که این حکومت‌هایی که در منطقه هستند یا خارج منطقه هستند توجه داشته باشند که آنها را دارند و ادار می‌کنند که خودشان را به هلاکت بیندازند، برای خاطر امریکا یا بلوک دیگر.»

رهبر انقلاب در ادامه سخنان خود با اعلام اینکه کشورهای منطقه برای همراهی با صدام آلت دست ابرقدرت‌ها قرار گرفته‌اند، به آنها هشدار دادند: «شما بدانید که اگر صدام نجات پیدا کند و قدرت به دست بگیرد، آدمی نیست که قدرشناسی از امثال شما بکند؛ آدمی است که جنون بزرگ‌بینی خودش را دارد و با این جنون با شما که با او هم همراهی کردی به جنگ برمی‌خیزد و شما را اگر قدرت داشته باشید، تباه خواهد کرد.»

ایشان سپس به کشورهای منطقه اطمینان دادند: «من و دولت ایران و ملت ایران اعلام می‌کنیم که شما چنانچه با صدام همراهی نکنید و چنانچه به‌طور اسلامی با ما رفتار کنید و به برنامه‌های قرآن کریم با ما رفتار کنید و با ملت‌ها رفتار کنید، دولت ایران و ملت ایران با شما برادر است و از شما حمایت خواهد کرد. لکن چنانچه -خدای نخواست- انحرافی عمل کنید و خودتان را به این دام بیندازید، مطمئن باشید که شما از صدام قدرتمندتر نیستید، و آنهایی که مثل دولت مصر می‌خواهند به او کمک کنند، آنها هم تجربه کنند ببینند که چه خواهد شد. و من نصیحتشان می‌کنم که این تجربه را نکنند و جوان‌های بی‌گناه مردم را به تباهی نکشند و جوان‌ها را نیاورید در یک میدانی که عاقبتش برای آنها هلاکت است.»

امام خمینی در پایان سخنان خود ضمن تجلیل از رزمندگان ارتشی، سپاهی و بسیجی خطاب به آنها اظهار داشتند: «مطمئن باشند که این نفس‌های آخری که صدام و صدامیان و طرف‌داران آنها دارند می‌کشند، اینها آن نفس‌هایی است که محتضر می‌کشد. و امیدوارم که اسلام در همه‌جا چهره نورانی خودش را نمایش بدهد و خداوند تبارک و تعالی نصرت بدهد به آنها و قوت بدهد به آنها. و ملت هم در دنباله آنها هستند و آنها را تأیید می‌کنند و آنها را پشتیبانی می‌کنند، و مبلغین هم آنها را پشتیبانی می‌کنند. آنها با قلب پاک خودشان و بازوهای بزرگ خودشان و قوی خودشان به کارشان ادامه بدهند که ان‌شاءالله نصرت نزدیک است، و ما النصر الا من عندالله.»^(۱)

۳۰۸

نخست‌وزیر پیروزی قوای نظامی ایران در جنگ با عراق را موجب وحشت ابرقدرت‌ها برشمرد و ضمن تأکید بر اینکه ایران به خاک عراق طمع ندارد، اقدامات بعدی این کشور را به موضع‌گیری‌های کشورهای منطقه مرتبط دانست. وی همچنین حقیقت خاتمه جنگ را خاتمه تشنج و برقراری صلح در منطقه توصیف و لازمه آن را سقوط رژیم صدام ذکر کرد.

میرحسین موسوی نخست‌وزیر، عصر امروز در مصاحبه‌ای مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی شرکت کرد و به سؤالات خبرنگاران داخلی درخصوص مسائل مختلف از جمله جلسه شورای همکاری

خلیج فارس و اقدام ایران پس از رسیدن قوای نظامی اش به نوار مرزی پاسخ گفت. نخست‌وزیر ابتدا علت شکست جلسه دیروز شورای همکاری خلیج فارس را تحمیل واقعیت‌های ناشی از پیروزی‌های رزمندگان ایران در جبهه‌ها دانست و گفت: «این پیروزی‌ها دگرگونی‌هایی در منطقه به وجود آورده است و کشورهای منطقه را مجبور می‌کند براساس منافع ملی خود تصمیمات جداگانه‌ای بگیرند.» وی سپس اعضای جبهه پایداری (الجزایر، سوریه، لیبی، یمن جنوبی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین) را دوست ایران معرفی کرد و افزود: «هر نوع تصمیم‌گیری حاد در میان کشورهای مرتجع شکاف بین این کشورها را عمیق‌تر می‌کند.»

میرحسین موسوی درباره فعالیت بعضی از کشورهای عربی برای بازگرداندن مصر به دامن اعراب گفت: «اساسی‌ترین نکته را در این زمینه رادیو و رسانه‌های عربستان گفته‌اند. آنها پیش از این کنفرانس اشاره کردند که خطر انقلاب اسلامی بزرگ‌تر از اسرائیل است و خطر اسرائیل در مرحله دوم اهمیت قرار دارد و لذا ما تعجب نمی‌کنیم که امروز این کشورها به سوی مصر بروند؛ مصری که با اسرائیل پیمان دارد.»

نخست‌وزیر به نگرانی ابرقدرت‌ها از پیروزی ایران در جنگ نیز اشاره کرد و اظهار داشت: «هنگامی که زمین‌های ما زیر چکمه سربازان رژیم صدام بود، صحبت از صلح نبود و در حال حاضر ما می‌بینیم که در بلوک شرق، جنگ را به نفع آمریکا می‌دانند و در بلوک غرب این جنگ را به نفع بلوک شرق می‌دانند. و این نشان‌دهنده آن است که این جنگ و پیروزی رزمندگان اسلام به ضرر دو ابرقدرت است؛ زیرا که حقانیت نیروهای ما را در صحنه جهانی به معرض نمایش می‌گذارد که این همان علت وحشت ابرقدرت‌ها از پیروزی ماست.»

وی در پاسخ به سؤالی درباره احتمال ورود نیروهای ایران به خاک عراق پس از آزادسازی خرمشهر، گفت: «ما قصد داریم آن چیزی که برای ما دفاع محسوب می‌شود انجام دهیم و از لحاظ شرعی و اسلامی هم قابل قبول می‌باشد و از طرفی ما بارها اعلام کرده‌ایم که قصد طمع به خاک عراق و هیچ کشور دیگری را نداریم. در مدت این دو سال ما آسیب‌های بسیار دیده‌ایم و باید به نحوی عمل کنیم که بتوانیم قدرت دفاع از مرزهای خود را داشته باشیم و اقدامات ما به موضع‌گیری‌های آینده کشورهای منطقه مربوط می‌شود.»

موسوی اظهار نظر دیروز روزنامه سوری تشرین مبنی بر اینکه «ایران قصد ندارد به هیچ کشور عربی تجاوز کند و هدف اصلی صدام است»،* دیدگاه خاص همان روزنامه برشمرد و با رد هرگونه هماهنگی با سوریه در طرح‌های نظامی گفت: «ما [با سوریه] یک سیاست هماهنگی در قبال مسائل مربوط به امپریالیسم و صهیونیسم و مسئله عراق و رژیم صدام داریم.»

نخست‌وزیر در پاسخ به این سؤال که آیا پس از رسیدن به مرزهای قانونی، جنگ پایان خواهد پذیرفت، گفت: «زمانی که صحبت از خاتمه جنگ می‌کنیم، درحقیقت صحبت از خاتمه تشنج و

* گزارش این خبر در روزشمار ۱۳۶۱/۲/۲۵ آمده است.

برقراری صلح در منطقه است و تا زمانی که ما به حق خود نرسیده‌ایم و شرایط خود را به دست نیاورده‌ایم، آرامش در منطقه نخواهد بود. ما نمی‌توانیم شاهد این صدمات وسیع و گسترده باشیم و تن به یک صلح تحمیلی بدهیم. ما بارها اعلام کرده‌ایم که اگر منطقه می‌خواهد روی صلح و آرامش ببیند، لازم است که رژیم صدام سقوط کند.»

نخست‌وزیر در پایان این مصاحبه با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران تسلیم زور نخواهد شد، گفت: «ما بارها علاقه خود را برای ایجاد امنیت و صلح در خلیج فارس اعلام کرده و هر کس که تصور کند بدون حضور ایران قادر است در خلیج فارس امنیت برقرار کند، بسیار ابله است و واقعیت‌های جدید این معادله را سنگین‌تر می‌کند. ایران به‌عنوان یک قدرت بزرگ و قوی و مصمم خودش را نشان می‌دهد و پیروزی ایران ابرقدرت‌ها را سخت از آن چیزی که آنها آن را اسلام بنیادگرا می‌نامند به وحشت انداخته است.»^(۱۲)

۳۰۹

رئیس مجلس شورای اسلامی در مصاحبه با مجله پیام انقلاب به سؤالاتی در خصوص علت حذف واحد نهضت‌های آزادی‌بخش در اساسنامه سپاه پاسداران، سازماندهی نیروهای مردمی برای نجات فلسطین اشغالی، مصلحت‌اندیشی سیاسی برخی مسئولان کشور در مسائل داخلی و خارجی و آینده عراق پاسخ گفت.

خبرنگار مجله پیام انقلاب (ارگان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) در مصاحبه با حجت‌الاسلام والمسلمین اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، ضمن اشاره به بی‌توجهی دولت جمهوری اسلامی به نهضت‌های آزادی‌بخش نظر وی را در خصوص حذف واحد نهضت‌های آزادی‌بخش سپاه پاسداران در طرح اساسنامه جدید این ارگان جویا شد و سپس پرسید «برای اینکه جمهوری اسلامی ایران بتواند با نهضت‌های آزادی‌بخش روابط بسیار نزدیک داشته باشد، چه راه‌حلی را ارائه می‌دهید؟»

هاشمی رفسنجانی در پاسخ به این سؤال اظهار داشت: «مسئله نهضت‌های آزادی‌بخش، مسئله بسیار ظریف و دقیقی است. از یک طرف حقی است به گردن مردم کشور ما و حقی است به گردن مردم مظلوم منطقه و نهضت‌های اسلامی، و از یک طرف قانون اساسی ما وظیفه‌ای به دولت داده. منتها همان‌طور که می‌دانید کشورهایی که جزء این نهضت‌ها هستند، خیلی حساس‌اند روی مخالفین خودشان. فرض کنید خود ما، اگر کشوری با مخالفین داخلی ما، مخصوصاً مخالفینی که با ما می‌جنگند رابطه برقرار کند ما چه عکس‌العملی نشان خواهیم داد. حال باید همین فکر را هم در مورد دیگر کشورها با مخالفینشان بکنیم. به‌رحال ما یک دولت هستیم و در دنیا هم ارتباطاتی داریم و بعضی از این ارتباطات با کیان جمهوری اسلامی مربوط است؛ یعنی اگر منظم کار نکنیم گاهی ممکن است اصل انقلاب به خطر بیفتد. بنابراین، مسئله خیلی ظریف است. هم باید این حمایت بشود و هم باید خطوط

سیاست کلی دولت مراعات بشود. به هر حال، در دنیا ما یک سیاستی برای خودمان اعلام خواهیم کرد. با بعضی کشورها رفاقت می‌کنیم. با بعضی از کشورها حالت بی‌تفاوت خواهیم داشت. با بعضی کشورها هم مخالفت خواهیم کرد. الان هم این طوری است. طبعاً آن موضعی که در رابطه با نهضت‌ها می‌گیریم کاملاً با سیاست خارجی ما و مسائل عمده انقلاب مربوط است و حتی به مسائل خود نهضت‌ها؛ یعنی نهضت‌ها در سایه ایران انقلابی نیرومند می‌توانند رشد کنند. اگر بنا باشد ما خودمان و در داخل خودمان و به خاطر کارهای خامی که انجام بدهیم طوری حرکت کنیم که مشکلات خودمان را هم نتوانیم حل کنیم و یا همیشه دست‌اندرکار حل مشکلات خودمان باشیم، یعنی اگر پایه را محکم نکنیم، اشتباه اساسی داریم. لذا در نهضت‌ها حتماً باید جوری باشد که اولاً، آنهایی که متصدی‌اند خالص باشند، حتماً شناخته شده باشند، آدم‌های مرموز درونشان نباشند، که با حرکت حساب شده غلطی، ایجاد زحمت کنند و ثانیاً، کسانی هم که هستند حتماً باید سیاست دولت را بفهمند و دولت را بفهمند و دولت باید از کار آنها مطلع باشد؛ یعنی بدون کنترل دولت نمی‌توانند باشند. حالا این به کجا مربوط می‌شود و چند وزارتخانه بر آن نظر داشته و مطلع باشند، از جمله مسائلی است که باید رسیدگی شود. من فکر می‌کنم مجلس شورای اسلامی به دلیل اینکه حدود و ثغور قضیه هنوز روشن نیست و از طرف دیگر ظرافت قضیه را دانسته، نخواست عجله کند و آن را به یک جای معین بدهد. تا به حال همین‌طور سپاه متصدی این کار بوده، ولی حالا اگر بنا شد که در مجلس مطرح شود و قانونی شود، باید دقیق رسیدگی بشود. نمی‌شود که در یک اساسنامه‌ای که برای کار دیگری نوشته شده، یک ماده بیاید و یک واحد دیگر به نام نهضت‌ها اضافه شود. در جای خودش برای آن اساسنامه تهیه شود، باید آن ارگان‌هایی که دخالت دارند دقیقاً مشخص شوند و باید آن‌قدر دقیق حرکت کرد که ممکن است مثلاً گاهی سیاست خارجی جمهوری اسلامی را به هم بزند و یا ممکن است مؤید باشد... این از آن کارهایی است که باید حساب شده برایش قانون نوشت و به آن نظام داد، ولی حالا کجا باشد، جای آن زیاد مسئله مهمی نیست و من الان نظر خاصی روی این مسئله ندارم.

رئیس مجلس شورای اسلامی و امام‌جمعه موقت تهران در پاسخ به این سؤال که «شما تاکنون دو بار در نماز جمعه، آزادی قدس، تشکیل تیپ‌های قدس و گردان‌های جولان را مطرح کرده‌اید، در خصوص این پیشنهادات دولت چه اقدامات عملی انجام داده است؟» گفت: «این دو مطلب است. یکی راجع به گردان‌های جولان و یکی راجع به یک نیرویی برای نجات فلسطین، که دومی را خود من در نماز جمعه گفتم و طرح مشخصی هم نداشتم، مواد خام آن در ذهنم بود که اگر این جور باشد که یک ارتش داوطلبی از همه کشورهای اسلامی تشکیل شود، هر کشور مسلمانی به اندازه قدرتش، فرض کنید مثلاً اگر از ایران ما ده هزار داوطلب داشته باشیم، ممکن است آن را در چند واحد با مخارج و امکاناتی بفرستیم به آنجا و از سایر کشورها هم داوطلبینی بیابند و یک نظامی به آنها داده بشود و اگر مخارج و امکاناتش را هم بدهند ارتش نیرومندی می‌شود. آن وقت این کشورها پشتوانه سیاسی و اقتصادی آن ارتش هم هستند؛ یعنی اگر ایران وارد جنگ شد، دیگر از نهضت و رأی و همه امکاناتش در دنیا علیه اسرائیل استفاده می‌کند و به‌نظر

من این یکی از راه‌های نجات فلسطین است که نیروهای داوطلب کشورها در یک نقطه جمع و متمرکز و سازماندهی شوند و همه کشورهای اسلامی باهم وارد جنگ شوند. آن وقت امکانات غیرنظامی شان هم پشت قضیه خواهد بود. لکن طرح مشخصی در این مورد نداریم و اگر روزی بنا شد کاری بکنیم باید طرحی نیز پیاده بشود. اما در مورد گردان جولان، در شورای عالی دفاع مسئله مطرح شده و ما به ستاد جنگ و بعضی جاهای دیگر که مربوط هستند، ابلاغ کردیم که نیروهای داوطلب اسرای عراق را شناسایی کنند و آنهایی را که آمادگی جنگ با اسرائیل را دارند، تشکیل بدهیم. و این عمل به مناسبت آن اقدام اسرائیلی‌ها بود در مورد الحاق جولان [سوریه به اراضی اشغالی].»

خبرنگار پیام/انقلاب با اشاره به مسامحه برخی از مسئولان کشور در سیاست داخلی همچون خودداری از برخورد جدی با نهضت آزادی و انجمن حجتیه و در سیاست خارجی همچون رابطه با کشورهایمانند پاکستان و ترکیه، پرسید: «آیا فکر نمی‌کنید این ارتباطها از یک طرف این رژیم‌ها را تثبیت کند و از طرف دیگر پایگاه مردمی کشور ما را در آنجا لرزان نماید؟»

حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی در پاسخ به این سؤال، در پاسخ با بیان اینکه سیاست نه شرقی، نه غربی به منزله عدم وابستگی ماست، برقراری ارتباط با بعضی از کشورها را با هدف اقتصادی دانست و اظهار داشت: «شما اگر بگردید در جهان، چند کشور می‌توانید پیدا کنید که بتوان آنها را به عنوان کشورهای خالص و غیروابسته به قدرت‌ها شناخت و اگر هم کشورهای پیدا شوند، آنها نخواهند توانست احتیاجات ما را برآورده سازند. ما اولاً باید ببینیم که انقلاب خود ما چقدر تثبیت شده و چه مقدار در جهان به حساب می‌آییم. این قضاوت‌های شما به این علت است که شما آنجایی که باید باشید تا مطلب را بدانید، نیستید. ثانیاً به هر حال شما یک مقدار نفت باید بفرشید و یک مقدار جنس باید بخرید. حالا یک کشوری را شما اسم ببرید که با معامله ما رژیمش تقویت نشود. شما کشوری در دنیا پیدا نمی‌کنید که با معیارهای انقلابی و اسلامی خودتان از آن راضی باشید. ممکن است چهار، پنج کشور پیدا کنید، اما اینها برای زندگی ما کافی نیست و ما بالاخره در این کشور باید زندگی کنیم. نمی‌توانیم فکر کنیم که همه مردم و در همه شرایط مثل برادران پاسدار هستند. تازه برادران سپاه هم تا یک حدی کشتش دارند. شما اگر خمپاره یا آر.پی.جی نداشته باشید نمی‌توانید بجنگید. ممکن است بگویید با کلاشینکف می‌جنگیم. اگر آنها را هم نداشته باشید چه کار می‌کنید؟ بالاخره یک چیزی برای جنگ می‌خواهید و به هر حال این امتیازها در ارتباطات ما اثر می‌گذارد.»

خبرنگار پرسید: «با این حال فکر نمی‌کنید که باید یک حدی برای این ارتباطات قائل شد؟» هاشمی رفسنجانی پاسخ داد: «ما همان حد را قائل شده‌ایم؛ یعنی کاملاً مواظبیم که این ارتباطات در حدی باشد که هم اسلامی و هم به نفع ما باشد و هم اولویت‌ها را مراعات کنیم. مثلاً در میان کشورهای عربی شما می‌بینید که ما به کشور سوریه بیشتر از همه احترام می‌گذاریم و لیبی و الجزایر برای ما مهم‌ترند.»

رئیس مجلس شورای اسلامی در پاسخ به این سؤال «باتوجه به اینکه شما نماینده امام خمینی در

شورای عالی دفاع هستید و ما مراحل پایانی جنگ را طی می‌کنیم، نظر شما درباره آینده عراق چیست؟» گفت: «به نظر من مهم‌ترین مسئله برای حکومت آینده عراق این است که حکومت آنها مردمی باشد؛ یعنی واقعاً مورد قبول مردم باشد. به نظر می‌رسد که ابتدا سه مسیر ممکن است پیش بیاید، یکی که بهترین هم هست حکومت مردمی است و این راه حل اساسی عراق است. اگر این نشود، یکی از دو مورد دیگر خواهد بود؛ یا یک دیکتاتوری که اصلاً قابل تحمل نیست، که آن دیکتاتوری باید از این دیکتاتوری فعلی بسیار شدیدتر باشد تا مردم را بتواند نگه دارد؛ چرا که مردم از صدام به خاطر دیکتاتوری او ناراضی‌اند و اگر او سقوط کند توقعاتشان بالا می‌رود، نیروهایشان هم بالا می‌رود و فشار باید شدید باشد تا مردم را آرام کند. یا تجزیه. چنانچه می‌دانید کردها در آنجا نیرویی هستند. از لحاظ مذهب شیعه و سنی، احزاب کوچک سوسیالیست، کمونیست و انواع و اقسام احزاب هم در آنجا هستند و اگر برسیم به نقطه‌ای که حکومت مردمی تشکیل بشود، می‌تواند مفید باشد و راه صحیح عراق است.»^(۱۳)

۳۱۰

سرپرست سازمان برنامه و بودجه مبلغ اختصاص داده شده برای مصارف جنگ و بازسازی مناطق آسیب‌دیده در جنگ را در بودجه سال جاری اعلام کرد. محمدتقی بانکی با بیان اینکه شورای هماهنگی متشکل از معاونان وزارتخانه‌ها برای بازسازی مناطق آسیب‌دیده از جنگ ایجاد شده و برنامه‌هایی نیز تدوین کرده است، گفت: «بر اساس تبصره قانون بودجه سال ۶۱، ۴۰۰ میلیارد تومان برای مصارف جنگی و بازسازی مناطق جنگی در نظر گرفته شده است.» وی همچنین ضمن اظهار امیدواری در مورد اینکه هرچه زودتر متجاوزان بعثی از خاک ایران بیرون رانده شوند و جنگ تحمیلی با پیروزی کامل ایران خاتمه یابد، افزود: «قبل از این نیز ۳۰۰ میلیون تومان به استان خوزستان، یک صد میلیون تومان به استان باختران (کرمانشاه) و ۷۰ میلیون تومان به استان ایلام اختصاص داده شده است.»^(۱۴)

۳۱۱

با تشکیل کمیته بررسی و افشای جنایات صدام در هویزه، این کمیته با صدور اولین اطلاعیه خود از مجامع و سازمان‌های بشردوستان بین‌المللی، سفیران کشورهای خارجی در ایران و شهرداران شهرهای اشغالی فلسطین برای مشاهده این جنایات دعوت کرد. به دنبال تخریب شهر هویزه از سوی ارتش عراق، امروز ستاد تبلیغات جنگ کمیته‌ای تحت عنوان «کمیته بررسی و افشای جنایات صدام در هویزه» تشکیل داد. این کمیته نیز پس از تشکیل اولین جلسه خود در وزارت امور خارجه اطلاعیه‌ای به این شرح صادر کرد: «رژیم جنایتکار عراق بار دیگر دست به جنایتی هولناک زد و برخلاف ابتدایی‌ترین حقوق بین‌المللی و موازین اسلامی اقدام به تخریب شهر هویزه، محل اسکان بیش از ۱۵۰۰ خانوار از هم‌وطنان عربمان در خوزستان کرد.

سردمداران رژیم عراق که با ادعای حمایت از هم‌وطنان عرب و ایرانی مان جنگی ناخواسته را بر امت مسلمان ایران و عراق تحمیل کرده‌اند و بیش از دو میلیون آواره و صدها کشته و مجروح و میلیاردها ریال خسارت برجای گذاشته‌اند و همچنان در جهت اجرای اهداف امپریالیسم امریکا و صهیونیسم جهانی و انتقام از هم‌وطنان عربمان که به خیال‌های واهی صدام مبنی بر حمایت از ارتش متجاوز عراق پاسخ کوبنده‌ای داده‌اند، از هیچ‌گونه وحشیگری فروگذار نکرده و دیوانه‌وار اقدام به تخریب مناطق مسکونی می‌کنند. کمیته بررسی افشای جنایات صدام در هویزه جهت افشای ماهیت رژیم بغداد و نشان‌دادن اعمال ضدانسانی آنان در هویزه به جهانیان، از کلیه مجامع بین‌المللی، سازمان‌های به اصطلاح بشردوست بین‌المللی، سفرای کشورهای خارجی در ایران و شهرداران شهرهای اشغالی فلسطین دعوت می‌کند تا با بازدید از هویزه، شهر مقاومت و ایثارها، نظاره‌گر ظلم رفته بر هم‌وطنان عربمان که تنها جرمشان دفاع از خانه و کاشانه خود بوده است، باشند.^(۱۵)

۳۱۲

در ادامه تلاش برای توسعه همکاری جمهوری اسلامی ایران و کشورهای جبهه پایداری عرب (سوریه، لیبی، الجزایر، یمن جنوبی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین)، امروز معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران با سفرای فلسطین و یمن جنوبی در تهران دیدار و بر همکاری بیشتر کشورهای مترقی عرب با ایران تأکید کرد. رهبران سوریه و لیبی نیز با صدور بیانیه‌ای مشترک اعلام کردند که از تلاش‌های حکومت عراق برای عربی‌کردن جنگی که علیه انقلاب اسلامی ایران آغاز کرده است، جلوگیری می‌کنند.

حسین شیخ‌الاسلام معاون سیاسی وزارت امور خارجه در دیدار با صلاح زواوی سفیر فلسطین در تهران، ضمن تأکید بر پشتیبانی ایران از آرمان فلسطین اظهار داشت: «هدف امپریالیسم امریکا نابودی آرمان فلسطین بوده و در این راه می‌خواهد با ازمیان برداشتن تضاد میان اعراب و رژیم اشغالگر قدس منافع خود را حفظ کند.» وی سپس با اظهار اینکه امریکا اکنون به توطئه دیگری دست زده و آن بازگرداندن مصر به جامعه عرب است، افزود: «امریکا قصد دارد با برداشتن تضاد میان اعراب و اسرائیل آن را به تضاد میان اعراب و ایران تبدیل کند و جمهوری اسلامی ایران را از یک سو از مقابله با خود بازداشته و از سوی دیگر از پشتیبانی ایران از اعراب جلوگیری کند.» در این دیدار سفیر فلسطین نیز ضمن اشاره به کمک‌های تسلیحاتی مصر به عراق و تقبیح تلاش‌های مرتجعین برای بازگرداندن مصر به میان اعراب، بر وحدت مسلمین و اعراب، در مقابله با امپریالیسم و صهیونیسم تأکید کرد.^(۱۶)

معاون سیاسی وزارت امور خارجه در دیدار با سفیر جمهوری دموکراتیک خلق یمن (یمن جنوبی) نیز ضمن اشاره به شایعات دخالت مستقیم مصر در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، گفت: «سرنوشت صدام از نظر ما پایان یافته است. اگرچه قبول این امر برای امریکا بسیار مشکل است، ولی صدام را دیگر وعده نجات نمی‌دهد و اعلام می‌کنیم که داخل شدن مصر در جنگ تحمیلی تنها باعث تشنج بیشتر منطقه

می‌شود و تأثیری در نتیجه جنگ که پیروزی لشکر اسلام است، ندارد.» شیخ الاسلام سپس خواستار همکاری بیشتر کشورهای مترقی عرب با جمهوری اسلامی ایران برای ختنی سازی این توطئه امریکا شد. در این دیدار، سفیر یمن جنوبی نیز با تأیید سخنان شیخ الاسلام و اظهار اینکه ما در جمهوری دمکراتیک یمن معتقدیم که دعوت مصر برای بازگشت به جامعه عرب با وجود پیمان کمپ دیوید دعوتی نامعقول و مردود است، گفت: «زمان حاضر بهترین وقت برای وحدت نظر حکومت‌های پیشرو در منطقه برای رویارویی با این گونه تلاش‌های خائنانه است.»^(۱۷)

همچنین به گزارش خبرگزاری فرانسه، در پایان دیدار ۲۴ ساعته حافظ اسد رئیس‌جمهور سوریه از لیبی بیانیه‌ای مشترک منتشر شد که در آن ضمن محکوم کردن کشورهای عربی که در صدد آشتی کردن با رژیم مصر و عربی کردن قرارداد کمپ دیوید هستند، آمده است: «رهبران دو کشور سوریه و لیبی تصمیم گرفته‌اند از تلاش‌های جنایتکارانه رژیم عراق برای عربی کردن جنگی که علیه انقلاب اسلامی ایران آغاز کرده است، جلوگیری کنند.» خبرگزاری فرانسه افزود: «بیانیه مشترک سوریه و لیبی نشان می‌دهد که رهبران دو کشور اتفاق نظر داشته‌اند که این جنگ را رژیم عراق منطبق با توطئه‌های امپریالیسم، صهیونیسم و ارتجاع آغاز کرد تا رژیم انقلابی اسلامی ایران را که با آزادی سرزمین‌های فلسطین اعلام همبستگی کرده، براندازد.»^(۱۸)

۳۱۳

هم‌زمان با آماده‌شدن قوای نظامی ایران برای آزادکردن خرمشهر از اشغال عراق، ساندی تایمز نوشت: «تصرف مجدد خرمشهر به دست ایرانی‌ها گواهی بر پایان جنگ نخواهد بود. نیویورک تایمز نیز یادآور شد اغلب دولت‌های عربی به شدت به بقای حکومت صدام حسین علاقه‌مندند. هرالد تریبیون هم معتقد است مردم عراق ادامه حکومت صدام حسین را بهتر از تسلط ایرانی‌ها بر خود می‌دانند.

هفته‌نامه ساندی تایمز (چاپ لندن) در شماره امروز خود به تلاش عراق برای حفظ خرمشهر و نیز جلوگیری از ورود نیروهای ایرانی به داخل خاک آن کشور اشاره کرده و نوشته است: «تصرف مجدد خرمشهر [از سوی ایرانی‌ها] الزاماً گواهی بر پایان جنگ نخواهد بود. ایرانی‌ها آتش توپخانه خود را روی حاشیه و اطراف بصره، بزرگ‌ترین بندر عراق که تنها در ۲۵ مایلی غرب خرمشهر قرار گرفته، گشوده‌اند و این مسئله اعراب را بر آن داشته تا در مورد دخالت دیگر کشورها، به‌ویژه مصر، به طرف‌داری از عراق در این جنگ فکر کنند.»^(۱۹)

همچنین روزنامه نیویورک تایمز به نقل از دیپلمات‌های غربی و عرب در بغداد آورده است: «تقریباً تمامی دولت‌های عربی که ایالات متحده مناسبات خوبی با آنها دارد شدیداً به بقای رژیم صدام حسین علاقه‌مندند و از چشم‌انداز پیروزی‌های نظامی ایران که امکان دارد انقلاب اسلامی آیت‌الله روح‌الله خمینی را به صورت نیرویی در کشورهای همسایه‌اش درآورد می‌ترسند. این هراس در مورد تمامی دولت‌های کشورهای نفت‌خیز خلیج فارس و حسین پادشاه اردن صدق

می‌کند و در مورد مصر نیز صادق است که طی هفته‌های اخیر با افزایش یاری‌های نظامی‌اش به عراق به شریک اصلی نظامی آن کشور تبدیل می‌شود.»

نیویورک تایمز سپس با اشاره به اینکه سربازان ایرانی خود را آماده بازپس‌گیری خرمشهر می‌کنند، اضافه کرد: «برخی از دیپلمات‌های غربی مقیم بغداد پیش‌بینی می‌کردند که پس از عقب‌نشینی نیروهای عراقی به داخل مرزهایشان ممکن است گفت‌وگوهای صلح بین دو کشور آغاز شود، ولی چنین به نظر می‌رسد که رژیم آیت‌الله خمینی برنده پرسخاوتی نخواهد بود و از هم‌اکنون برخی از روحانیون پرنفوذ در تهران به نیروهای نظامی فشار می‌آورند که دامنه جنگ را تا آن‌سوی مرز کشانده و اماکن مقدس شیعیان را در جنوب عراق به تصرف خود درآورند.»^(۲۰)

روزنامه هیرالد تریبیون (چاپ لندن) هم در مقاله امروز خود با اشاره به تمایل ایران برای سرنگون کردن رژیم صدام حسین نوشته است: «شکست‌های نظامی هنوز پیامدهای آشکار سیاسی در داخل عراق نداشته است. حزب بعث کنترل اوضاع را در دست دارد و به نظر می‌رسد صدام حسین با مبارزه طلبی روبه‌رو نیست. کنترل فزاینده رژیم بر رسانه‌های گروهی که با سیستم امنیتی سخت و بی‌رحمانه تشدید می‌شود، هماهنگی و تطبیق با رژیم را تضمین می‌کند. احساسات عمیق ضد ایرانی در جامعه عرب سنی عراق را نمی‌توان به‌عنوان عاملی که برای بقای رژیم صدام حسین مبارزه می‌کنند، نادیده گرفت. ... همچنین به‌راحتی می‌توان تصور کرد که حتی اگر اکثر شیعیان عراق خواهان مداخله سیاسی ایرانی‌ها باشند، در عراق اینک نوعی احساس تعلق بر کشور مشهود است؛ از این‌رو ادامه حکومت صدام حسین احتمالاً بهتر از تسلط ایرانی‌ها به نظر خواهد رسید.»^(۲۱)

۳۱۴

نشریات انگلیسی *ساندی تایمز* و *آبزورور* و خبرگزاری فرانسه پس از بررسی امکان حضور فعال مصر در جنگ ایران و عراق، احتمال تحقق آن را رد کردند.

هفته‌نامه *ساندی تایمز* در شماره امروز خود در مقاله‌ای با اشاره به اینکه مصر به‌عنوان تنها کشور عرب بالقوه تأثیرگذار در جنگ ایران و عراق، برای کمک به حکومت بغداد تحت فشار روزافزونی قرار گرفته است، نوشت: «قاہره فروش لوازم یدکی و سلاح‌های ساخت شوروی خود را به بغداد دو برابر کرده است. اما گزارش‌های رسیده حاکی است که حسنی مبارک [رئیس‌جمهور مصر] مایل نیست حتی به قیمت ورود مجددش به جرگه کشورهای عربی، که از زمان عقد پیمان کمپ دیوید در سال ۱۹۷۹ با اسرائیل از میان آنها طرد شده است نیروهای خود را در جنگ خلیج [فارس] درگیر نماید.»^(۲۲)

هفته‌نامه *آبزورور* نیز به قلم یکی از کارشناسان امور منطقه غرب آسیای خود با اعلام اینکه مصر مایل نیست سربازانش را برای دولت عراق به خطر بیندازد، نوشت: «مصر بر این عقیده نیست که اینک پایان یافتن این جنگ به نفع اعراب باشد. گویا سعی دولت این کشور در حال حاضر فقط این است که ایران را قانع سازد که اگر نیروهایش را به داخل خاک عراق بفرستد، مصر به کمک عراق خواهد شتافت.»^(۲۳)

همچنین خبرگزاری فرانسه به نقل از آگاهان سیاسی در بیروت گزارش داد: «حکومت مصر نه توانایی آن را داشته و نه آماده است تا اینکه خود را درگیر یک ماجراجویی نظامی از دو هزار کیلومتری قاهره نماید. ضمناً این کشور باید خود را از کشور همسایه خود یعنی لیبی حفظ نماید.»^(۲۴)

۳۱۵

نماینده دادستانی کل انقلاب اسلامی که در تاریخ ۱۳۶۱/۲/۳ برای ابلاغ پیام دادستانی به اردوگاه خوانین در منطقه فیروزآباد استان فارس رفته و به گروگان گرفته شده بود، پس از آزادی در روز گذشته، امروز در یک مصاحبه مطبوعاتی چگونگی به گروگان گرفته شدن و آزادی خود را بیان کرد و تشکیلات و وضعیت این اردوگاه را شرح داد.

حجت‌الاسلام حسینی (شاپوریان) در ابتدای سخنان خود با اشاره به روز حادثه که پیام دادستانی را به اردوگاه خوانین برده بود، گفت: «پس از ملاقات با ناصر قشقایی و ابلاغ پیام دادستانی کل انقلاب، وی برخی از مفاد پیام را پذیرفت و بیشتر به محاصره شدن اردو اعتراض داشت. ما قبل از درگیری در گفت‌وگوهایمان به نتایج مطلوبی رسیده بودیم و امیدوارکننده بود و خواسته‌های دادستانی انقلاب را تأمین می‌کرد، ولی حین صحبت صدای تیراندازی شنیده شد و ظاهراً تعدادی از افراد چپی اردو به برادرانی که اردو را محاصره کرده بودند، تیراندازی کردند که در نتیجه درگیری پیش آمد و با شدت گرفتن درگیری امکان ادامه مذاکرات میسر نشد.»

حسینی افزود: «تصمیم بر آن بود که با خسرو قشقایی صحبت کنیم که به دروغ خبر آورده شد یکی از افراد اردو کشته شده است. پس از آن زمزمه گروگان‌گیری اعضای هیئت بین آنها مطرح شد و تصمیم گرفتند مرا که نماینده دادستان بودم ننگه دارند. سپس بقیه اعضای هیئت به طرف اردوی خسرو حرکت کردند که بعداً مشخص شد در بین راه به اتومبیل آنها تیراندازی شده و سرگرد کاظمیان فرمانده ژاندارمری فیروزآباد، مجروح شده و هیئت نتوانسته بود با خسرو قشقایی تماس بگیرد.»

وی ادامه داد: «آن روز، درگیری تا شب ادامه داشت و خوانین توانستند با استفاده از تاریکی شب و از طریق تنگه‌ای که در اختیار نیروهای ما بود و آنها در جریان درگیری این تنگه را پس گرفته بودند، فرار کنند و مرا نیز با خود بردند.»

وی درباره افرادی که در اطراف خوانین بودند، گفت: «اطرافیان خوانین اکثر اعضای گروهک‌های چپ، منافق و مفسدین و از جمله رضا کشکولی دبیر نشریه رنجبران، چند تن از سران و عوامل منافقین، افراد [سازمان] پیکار و چریک‌های اقلیت و راهزن‌ها و افراد قاتل و فراریان هستند و عده‌ای هم طبق روابط ایلی و عاطفی به اردوگاه‌ها آمده بودند.»

حسینی در خصوص چگونگی آزادی خود نیز گفت: «کمونیست‌ها، منافقین و سایر گروهک‌ها به شدت با آزادی من مخالفت کرده و قصد کشتن مرا داشتند، ولی ناصر قشقایی [به‌رغم همکاری‌هایی که با این عناصر داشت با این مسئله] مخالفت کرده، [و] می‌گفت سیدی که با پای

خودش آمده اگر کشته شود، خون ناحق ریخته می‌شود. او دو نفر محافظ برای حفاظت از جان من گمارده بود که هم فرار نکنم و هم از گزند گروهک‌ها مصون بمانم. برنامه فرار من به وسیله خود خوانین و به دور از اطلاع بچه‌ها به اجرا درآمد و این آزادی یک امر خدایی بود.»

وی در مورد چگونگی تشکیلات اردوگاه اظهار کرد: «در رأس اردو ناصر و خسرو قشقایی بودند. افراد اردو دائماً جابه‌جا می‌شدند و در جریان درگیری ۳ نفر کشته دادند. اصولاً افراد اردو جمعیت زیادی هستند که هیچ‌گونه امکاناتی ندارند و حتی فاقد وسایل اولیه از قبیل پتو و پوشاک هستند و در سرمای منطقه در سختی به سر می‌برند. عبدالله پسر ناصرخان پزشک اردو و مغز متفکر آنها نیز بر اثر سکنه قلبی فوت کرده است.»

حجت‌الاسلام حسینی در پایان سخنانش هرگونه شکنجه‌شدن در طول اسارت خود را رد کرد و درباره ارتباط خوانین با خارج از کشور گفت: «فقط یک بار از خارج با آنها تماس گرفته شد و پیشنهاد کمک کرده بودند که خان‌ها نپذیرفتند.»^(۲۵)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۱/۲/۲۶

۱. سند شماره ۱۱۸۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش وضعیت قرارگاه قدس، ۱۳۶۱/۲/۲۶؛ و - سند شماره ۷۵۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای رکن ۲ قرارگاه کربلا، شماره ۴۸۶، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۱.
۲. سند شماره ۴۹۹۰/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات بیت‌المقدس، (قرارگاه کربلا، ۱۳۶۱/۲/۲۶، نوار شماره ۲۷۴۶)، عبدالله درویشی، ص ۱.
۳. سند شماره ۷۵۹۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دستور جزء به جزء قرارگاه کربلا، شماره ۸، ۱۳۶۱/۲/۲۶، صص ۴ - ۱.
۴. سند شماره ۴۹۹۰/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۴۰ - ۱۹؛ سند شماره ۳۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه کربلا در عملیات بیت‌المقدس، ۱۳۶۱/۲/۲۱ تا ۱۳۶۱/۲/۳۰، عبدالله درویشی، صص ۲۸۶ - ۲۸۴.
۵. سند شماره ۷۵۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۳.
۶. سند شماره ۷۶۴۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خلاصه اطلاعاتی رکن ۲ قرارگاه نصر، شماره ۳۳، ۱۳۶۱/۲/۲۸.
۷. سند شماره ۷۶۰۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: خلاصه اطلاعاتی رکن ۲ قرارگاه نصر، شماره ۳۰، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۸. سند شماره ۴۳۵۸۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی کل سپاه پاسداران به فرماندهی مناطق ده‌گانه سپاه، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران) در ۲۴ ساعت گذشته، ۱۳۶۱/۲/۲۷، صص ۳۸ و ۳۹.
۱۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۲/۳۰، ص ۴.
۱۱. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ع)، صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی^(ع))، جلد ۱۶، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ع)، صص ۲۵۴ - ۲۵۰.
۱۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۱۳.
۱۳. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۲.
۱۴. همان.
۱۵. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۱۶.
۱۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه خبرها و گزارش‌ها (ایران) در ۲۴ ساعت گذشته، شماره ۵۷، ۱۳۶۱/۲/۲۶، صص ۳۶ و ۳۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۱۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۱۶.
۱۸. همان.
۱۹. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۹۱، ۱۳۶۱/۲/۲۳، ص ۲۳، هفته‌نامه ساندی‌تایمز، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۲۰. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۲/۲۶، صص ۲ و ۳، رادیو صدای امریکا، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۹، ۱۳۶۱/۲/۲۸، صص ۸ - ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۲/۲۷.
۲۲. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۹۱، ۱۳۶۱/۲/۲۳، ص ۲۳، هفته‌نامه ساندی‌تایمز، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۲۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۱/۲/۲۶، ص ۵، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۲۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۸، ۱۳۶۱/۲/۲۷، ص ۷، بیروت - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۱/۲/۲۶.
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۹، ۱۳۶۱/۲/۲۸، صص ۱۶ و ۱۷.